

præciseret som markfrø og grønsagsfrø. Havefrø (dvs. frø af prydblplanter) er således ikke omfattet af loven.

De i nr. 3), 5), 7) og 9) nævnte rå- og hjælpestoffer har ikke tidligere været omfattet af høstpantebrevsordningen, men foreslås nu medtaget for at også gartnerierhvervet kan udnytte høstpantebrevsordningen. De i nr. 7) nævnte »voksemidler« er i § 1, nr. 4), i lov nr. 41 af 26. januar 1977 om handel med gødning og grundforbedringsmidler m.m. defineret som: teknisk behandlede faste stoffer, som med eller uden tilsætning af plantenæringsstoffer er bestemt til anvendelse som voksebund for planter.

Bestemmelsen i *stk. 2* er ny. Der har i praksis bl.a. været tvivl om, hvorvidt merværdiafgiften har kunnet indregnes i gælden ifølge et høstpantebrev, ligesom der har foreligget spørgsmål om, hvorvidt udgifterne ved nedfældning af flydende ammoniak i marken eller ved udspreddning af faste gødningsstoffer kunne anses omfattet af et høstpantebrev. For ikke at låse udviklingen fast og for at skabe ensartede retningslinier foreslås der i forbindelse med udvidelsen af de grupper af rå- og hjælpestoffer, som omfattes af loven, en generel regel, hvorefter alle afgifter samt sædvanlige leverings- og udbringingsomkostninger kan indregnes i det pantsikrede beløb.

Til § 3

§ 3 og § 4 tilsigter at samle en række bestemmelser om dispositioner over henholdsvis rå- og hjælpestofferne og de pantsatte afgrøder under gældsforholdets løbetid. Reglen i § 3 fremgår af den nuværende lovs § 3, stk. 1, 1. pkt.

Til § 4

§ 4, *stk. 1*, svarer til den nuværende lovs § 5.

Stk. 2, 1. pkt., og *stk. 4* svarer i princippet til den nuværende lovs § 3, stk. 2, sidste pkt. I forslaget *stk. 2, 2. pkt.*, er der optaget en ny regel, hvorefter en kreditor, såfremt debitor leverer afgrøderne til ham, eller kreditor betinger sit samtykke af en modydelse, skal afskrive afregningsbeløbet eller værdien af modydelsen på gælden ifølge høstpantebrevet. Efter dansk rets almindelige regler er dette i øjeblikket kun tilfældet, når debitor over for kreditor udtrykkeligt har angivet dette, og kreditor har således i almindelighed fri adgang til at afskrive på ældre fordringer, som han måtte have på debitor. Bestemmelsens formulering tilsigter at tydeliggøre, at også andre end leverandører af rå-

og hjælpestoffer kan være kreditor ifølge et høstpantebrev, hvilket er i overensstemmelse med nyere retspraksis.

Bestemmelsen i *stk. 3* svarer til den nugældende lovs § 3, stk. 4, dog er »skal« ændret til »kan«. Det har herved fundet udtryk, at reglen alene er en modifikation til *stk. 2, 1. pkt.*, medens loven ikke tager stilling til, om der er pligt til at levere til sukkerfabrikken, idet dette er et kontraktmæssigt spørgsmål.

Det har i forbindelse med bestemmelsen i *stk. 3* og de foreslåede bestemmelser i § 7, stk. 4, været overvejet, om der fortsat var tilstrækkelig begrundelse for at opretholde disse særbestemmelser for sukkerroedyrkingen, eller om reglerne eventuelt burde udvides til at omfatte andre former for kontraktavl.

Under Rigsdagens behandling af forslag til lov om fortrinsret i høsten for året 1933 stillede af landstingsudvalget ændringsforslag, tiltrådt af landbrugsministeren, hvorefter sukkerroer, hvorom der er kontraheret med en sukkerfabrik, uanset fortrinsretten skal leveres til fabrikken, og fordringshaveren ifølge høstpantebrevet først kan gøre sin fortrinsret gældende, når sukkerfabrikken er dækket for sine udlæg. Det har ikke været muligt at opklare den reelle begrundelse for dette forslag, idet det alene er ledsaget af en bemærkning om, at man tilsigtede at tydeliggøre forholdet, hvor pantsætter har kontrakt med en sukkerfabrik. Denne regel har siden været gældende uændret. Allerede i 1955 fremførtes der fra frøhandlerside ønske om en ligestilling med sukkerfabrikkerne for så vidt angik kontraktavl af frø, og også i forbindelse med de senere års overvejelser om revision af høstpantebrevsordningen har landbrugsministeriet modtaget flere henvendelser med ønske om ligestilling med sukkerfabrikkerne med hensyn til kontraktavl af mark- og havefrø samt raps.

Kontraktavl har i dag meget stor udbredelse inden for dansk landbrug og omfatter ud over den egentlige frøavl f.eks. også i et vist omfang dyrkning af kartofler og ærter, og det vil næppe være muligt i lovteksten at afgrænse de former for kontraktavl, hvor der skulle gælde en særregel. Hertil kommer, at der ville være tale om et yderligere brud på lovens princip om, at høstpantebrevet går forud for alle tidligere stiftede rettigheder.

Når særordningen for sukkerfabrikkerne foreslås opretholdt, er det begrundet i, at det i mere end 50 år har været praksis, at sukkerfabrikkerne leverer sukkerroefrø, handelsgødning m.m. på kredit til deres kontraktavlere, samt at der i juni måned udbetales forskud til avlerne på i alt 155-165